

Motto:

*„Cílem naší pedagogiky budiž od začátku až do konce:
hledati a nalézati způsob, jak by měli učit méně ti, kteří vyučují, ale jak by se naučili více ti,
kteří se učí. Hledati a nalézati způsob, jak odstranit ze škol zmatek, nechuť a marné práce a
jak zavést do nich více klidu, potěšení a pevné výsledky...“*

Jan Amos Komenský

ZŠ a MŠ BRNO, CHALABALOVA 2

ŠKOLNÍ VZDĚLÁVACÍ PROGRAM PRO ZÁKLADNÍ VZDĚLÁVÁNÍ

ŠKOLA PRO VŠECHNY

Školní rok 2018/2019

Předkladatel:

Základní škola a Mateřská škola Brno, Chalabalova 2

Chalabalova 2, 623 00 Brno

PhDr. Vladimír Moškvan, Sychrov 5, 621 00 Brno, ředitel školy

e-mail: vmoskvan@chalabalova.cz, vladimir.moskvan@gmail.com

telefon: 547 422 642, mobilní telefon: 603 42 41 17

PhDr. Věra Burešová, zástupce ředitele vburesova@chalabalova.cz,

telefon: 733 531 897, 547 422 643

Mgr. Dana Nestrojilová, zástupce ředitele dnestrojilova@chalabalova.cz

telefon: 733 736 219, 547 422 643

Zřizovatel:

Statutární město Brno, Městská část Brno - Kohoutovice

Bašného 36, 623 00 Brno - Kohoutovice,

telefon: 547 130 511

e-mail: safarik@kohoutovice.brno.cz

Se ŠVP byla seznámena Školská rada dne 19. 9. 2018 a tento dokument schválila.

PhDr. Vladimír Moškvan

č.j. CH 575/2018

Základní data a stručná charakteristika

Základní škola a Mateřská škola Brno, Chalabalova 2 je příspěvkovou organizací a má právní subjektivitu od 1. 7. 1993, IČ 485 132 45.

Škola má mateřskou školu, první a druhý stupeň základní školy, školní družinu a školní kuchyni.

Základní škola IZO 0485 13 245, kapacita 650 žáků

Mateřská škola, IZO 107 601 699, kapacita 120 dětí

Školní družina IZO 118 200 313, kapacita 200 žáků

Školní jídelna IZO 103 067 035, kapacita 650 jídel, výdejna stravy IZO 171 101 375, kapacita 120 jídel

Ve školním roce 2017/2018 vykazuje škola 462 žáků, mateřská škola 120 dětí a 74 zaměstnanců (k tomu 1 na mateřské dovolené a 5 na rodičovské dovolené)

Škola se nachází v klidném prostředí hezké brněnské čtvrti Kohoutovice.

Kromě hlavní budovy školy, která se skládá z několika pavilonů, ke škole patří i budova MŠ, která se nachází nedaleko a je obklopena stromy a vytváří rovněž příjemné prostředí pro vzdělávání dětí. V této MŠ jsou aktuálně tři smíšené třídy.

MŠ má další dvě oddělení v přízemním pavilonu školy.

Co se týká technického vybavení, škola se průběžně snaží o jeho doplňování a modernizaci.

Dobře vybavená školní kuchyně připravuje jídlo pro MŠ, ZŠ a také pro omezený a regulovaný počet strážníků z řad veřejnosti. Nedávno byla opravena školní jídelna.

Velká tělocvična školy, slouží nejen žákům, ale i dětem a dospělým, kteří ji využívají v odpoledních a večerních hodinách. Dlouhodobě škola pronajímá tělocvičnu zejména oběma oddílům gymnastiky a fotbalovému a basketbalovému oddílu.

Vedle školy se nachází moderní bazén. Škola využívá tento bazén na zajištění povinné výuky plavání. Výstavba bazénu a zateplení školy i mateřské školy, úprava prostranství před školou a nové hřiště pro MŠ a ŠD výrazně pozvedly celkový vzhled budov.

Školní sportovní areál, který se nachází mezi školou a bazénem, je využíván pravidelně všemi žáky a také sportovními kluby Kohoutovic.

Vedení školy průběžně a dle finančních možností opravuje budovy, které má svěřené a doplňuje a regeneruje jejich vybavení.

Další charakteristika pro rodiče a veřejnost uvedená na www.chalabalova.cz

ZŠ a MŠ Chalabalova aplikuje v pedagogické praxi postupy, které pomáhají každému dítěti realizovat jeho potenciál. Školní vzdělávací program nazvaný *Škola pro všechny* odráží tyto naše snahy.

V oblasti specifického pedagogického zaměření školy nemáme vyhraněný směr, jsme škola pro všechny. Opíráme se o humanistické pedagogické dědictví J. A. Komenského i jiných významných evropských pedagogů (prvky daltonského vyučování podle holandských odborníků R. Roehnera a H. Wenkeho), ale zároveň pečlivě sledujeme všechny moderní alternativní tendence, které se zejména po roce 2000 v pedagogice rychle mísí dohromady a téměř splývají v jeden velmi široký edukativní proud respektující tzv. *click generation*, tedy naše děti, které tráví u svých počítačů a zejména mobilních telefonů poměrně hodně volného času, a tak mají i jinak zaměřenou pozornost i relativně pozměněný způsob vnímání a jednání. Jsou významně ovlivněné všudypřítomným digitálním prostředím. Do školy si také přináší bohaté *skryté kurikulum*, obsahující rozličné vědomosti získané z internetu, sociálních sítí nebo cestováním. Jedním z cílů školy je jejich znalosti postupně a přiměřeně zařadit do širšího logického systému, ale také je naučit zejména kritickému myšlení i základním komunikačním a sociálním dovednostem s akcentem na etiku (viz Learning skills for 21st century).

Každý náš učitel je osobností, která přináší do atmosféry školy své znalosti a svůj lidský a osobitý přístup. Líbí se nám rozmanitost přístupů, protože ve škole máme rozmanité typy žáků. Každý pedagog má možnost vybrat si ze široké palety metod a didaktických postupů. Na každého žáka, třídu nebo aktuální situaci se tak všichni snažíme reagovat s citem a pochopením.

Sama škola však nemůže na vzdělávání a výchovu dětí stačit. Rádi se opíráme o otevřenou komunikaci s rodiči. Pokud je klasický trojúhelník žák-pedagog-rodič funkční, vždy nalzáme společná pozitivní řešení i při složitějších vzdělávacích a výchovných situacích. Dlouhodobě se snažíme být školou přátelskou a preferujeme osobní kontakt s rodiči před kontaktem virtuálním. První cizí jazyk, se kterým se děti seznámí, je angličtina. Jako druhý jazyk vyučujeme němčinu. V širokém spektru *kroužků* (www.chalabalova.cz/krouzky) nabízíme také španělštinu. V rámci několika dlouhodobých projektů a výměn intenzivně spolupracujeme se školami a institucemi v několika zemích (Bilbao, Bratislava, Donegal, Drammen, Leiden, San Sebastian, Sodupe, Ljubljana a Vídeň). Podílíme se na několika pedagogických a psychologických výzkumech a projektech zejména s Pedagogickou a Filozofickou fakultou MU v Brně. Spolupracuje také s univerzitami v Praze, Bratislavě, Pardubicích a Leidenu. Škola je členem organizace Czech Dalton a sítě Dalton International a je jedním z organizátorů pravidelných mezinárodních vzdělávacích konferencí pořádaných pod záštitou Odboru školství Magistrátu města Brna. Těží rovněž z dobrého vztahu s místní radnicí (www.kohoutovice.brno.cz) a úspěšně rozvíjí spolupráci s několika dalšími partnerskými subjekty v rámci Kohoutovic.

Stručné shrnutí pedagogického záměru školy

*„Průměrný učitel povídá, dobrý vysvětluje.
Nadprůměrný učitel předvádí, veliký učitel inspiruje.“*

Pozitivních změn se snažíme dosáhnout:

- ♥ respektováním dítěte (viz Úmluva o právech dítěte) a vytvořením bezpečného klimatu školy pro žáka, klademe důraz na partnerskou komunikaci mezi učitelem a žákem, podporujeme týmovou práci žáků i učitelů
- ♥ škola je pro všechny místem společenského setkávání, zlepšujeme komunikaci mezi žáky, máme netradiční typ „zvonění“, vydáváme Newsletter, podporujeme humor, legraci a dobrou náladu
- ♥ dobrým vztahem školy a rodiny, výchovný poradce, metodik prevence a třídní učitel fungují jako poradní servis i most pro rodiče ve výchovných a vzdělávacích otázkách, snažíme se vytvářet kvalitní a dlouhodobé společenské vztahy, rodič je pro nás klient a zároveň partner
- ♥ otevřenou spoluprací s dalšími subjekty, našimi partnery jsou Školská rada, Sdružení rodičů, Školská komise, knihovny, sportovní oddíly, fakulty PF a FF, pedagogicko-psychologická poradny, občanská sdružení atd.
- ♥ změnou rolí učitele i žáka (učitel nejen předává informace, ale především s nimi učí žáky pracovat) je ochoten převzít zodpovědnost za sebe i za své prostředí, žák ale sám postupně přebírá zodpovědnost za své učení
- ♥ ústrojným využíváním různých metod a forem práce, sledujeme inovativní pedagogické trendy a vkládáme vhodné prvky z různých systémů a zkušenosti ze zahraničních škol (škola má asi deset partnerských škol), dlouhodobě aplikujeme některé námi ověřené prvky daltonského plánu na 1. stupni (viz kontakty mezi brněnskými školami a daltonské konference v Brně i zahraničí)
- ♥ přechodem od normativního hodnocení žáků k individuální vztahové normě (porovnáváme minulý a současný výkon žáka, přihlížíme k osobnímu maximu žáka a jeho individuálnímu pracovnímu tempu)
- ♥ učivo není cíl, ale prostředek k získávání kompetencí (viz Dovednosti pro 21. století)
- ♥ systémem prevence kázeňských přestupků a uvážlivým hodnocením přestupků (vytvářením pravidel chování, ale i vnímáním sociálního a rodinného prostředí žáků)
- ♥ směřováním k celoživotnímu vzdělávání (škola je přípravou pro život – motivujeme žáky k sebevzdělávání, které je osobní hodnotou a pomáhá jim i společnosti)
- ♥ spoluprací se zahraničními školami a institucemi, podporujeme výuku angličtiny němčiny a španělštiny, organizujeme výměny žáků i učitelů, společné sportovní i kulturní akce

Evropské trendy a kompetence žáka

*„Dáš-li dítěti rybu, nakrmíš je na jeden den
Naučíš-li ho lovit, dáš mu potravu na celý život.“*

Posláním moderní školy není pouhé zprostředkování sumy vědomostí. V době dynamické informační revoluce a všeobecné dostupnosti internetu, chytrých mobilních telefonů, tabletů a počítačů, dramaticky narostla potřeba učit žáky zejména kritickému myšlení a každodenní práci s informacemi.

Kromě rozvíjení dovedností pro 21. století se snažíme v dětech podporovat zejména pocit bezpečí a možnost pozitivního prožívání školních situací, získávání zdravého sebevědomí (ne všichni žáci mohou studovat, ale mohou jinak pomoci společnosti a být šťastní – viz vize naší školy „Škola pro všechny“), dále rozvíjení schopnost sebehodnocení (viz Daltonská karta)

Vzhledem k dynamickým změnám na trhu práce, kdy je aktuálně těžké předpovědět, jaké pracovní uplatnění naše současné žáky čeká, se snažíme zdůrazňovat celoživotní vzdělávání. Tento přechod od pasivního přijímání vzdělání k aktivní účasti na vzdělávání je dlouhodobým trendem celoevropským. Bývá obvykle vymezen několika pilíři vzdělávání:

Učit se poznávat = učit se učit - získávat předpoklady pro komunikaci

Být otevřen různým oblastem poznání

Učit se jednat - to, co se žák naučí, musí užít v praxi = univerzálnější profesní příprava, snaha o flexibilitu, inovativnost

Učit se žít mezi lidmi - umět komunikovat, spolupracovat, respektovat

Učit se být - stanovit si životní priority, být zodpovědný sám za sebe, žít spokojený život

Současná moderní škola tedy žáky motivuje prostřednictvím jejich aktivního učení. Důraz proto klademe na pro život důležité dovednosti.

Klíčové kompetence neboli dovednosti pro život definovali odborníci jako *„kompetence, které představují přenosný a univerzálně použitelný soubor vědomostí, dovedností a postojů, které potřebuje každý jedinec pro své osobní naplnění a svůj rozvoj, pro zapojení do společnosti a úspěšnou zaměstnanost.“* (materiály Evropské komise, Lisabonský proces, Bílá kniha).

Tzv. klíčové kompetence/dovednosti jsou:

kompetence k učení, kompetence k řešení problémů, kompetence komunikační, kompetence sociální a personální, kompetence občanské, kompetence pracovní

Škola pro všechny

„Škola pomáhá dítěti realizovat jeho potenciál.“
Erich Fromm

Vizi školy neboli misi školy neboli naše pedagogické směřování vidíme v péči o všechny žáky, kteří se rozhodnou nás navštěvovat.

Chceme být přátelskou školou, která poskytuje všem dobré a přiměřené vzdělání – tedy těm, kteří od nás pravidelně míří na výběrová gymnázia – ale rovněž školou chápající i laskavou pro větší skupinu našich žáků, která nachází spokojenost a uplatnění v praktickém životě, protože posláním základní školy je všechny připravit na vstup do života.

Vycházíme z RVP a snažíme se aplikovat deklarované kompetence. Příklady kompetencí, o které usilujeme:

Učení se

dávat věci do souvislostí, organizovat svůj učební proces, být schopen řešit problémy, být zodpovědný za své učení, být schopen vzít v úvahu zkušenost

Objevování

získávat informace z různých zdrojů, zvažovat různé zdroje dat, radit se s lidmi ze svého okolí, konzultovat s učiteli i jinými odborníky, vytvářet dokumentaci (například portfolio, různé výstupy z projektů)

Myšlení a uvažování

chápat kontinuitu minulosti a současnosti a nahlížet kriticky na některé aspekty rozvoje společnosti, být schopen se vyrovnávat s nejistotou a komplexností situace, účastnit se diskusí a vyjadřovat vlastní názor, vnímat politický a ekonomický kontext, hodnotit sociální chování související se zdravím a životním prostředím, vnímat hodnoty umění, literatury atd.

Komunikace

rozumět a domluvit se v běžných situacích, číst a psát ve více jazycích, být schopen prezentovat a mluvit před ostatními, obhajovat vlastní názor, naslouchat a brát v úvahu názory druhých, vyjadřovat se písemnou formou, rozumět grafům, diagramům a tabulkám

Kooperace

být schopen spolupráce a práce v týmu, být ale rovněž schopen pracovat sám a rozhodovat se, řešit konflikty, posuzovat a hodnotit, navazovat a udržovat kontakty

Práce

vytvářet projekty, brát na sebe zodpovědnost, přispívat k práci skupiny a společnosti, organizovat svou vlastní práci

Adaptace

využívat informační a komunikační techniky, být flexibilní při rychlých změnách, nalézat nová řešení, být houževnatý v případě obtíží

Kompetence jako cíl výuky

V souladu s moderními inovativními trendy klademe důraz na komunikaci, spolupráci a samostatnou práci, umožňujeme vlastní tempo, práci s informacemi i práci s portfoliem (viz rovněž daltonské prvky, daltonská karta).

Moderní pedagog se snaží přihlížet procesu výuky jako trenér při zápase, jako konzultant, který pokud možno nezasahuje do práce dětí. Je však jejím režisérem, organizátorem a dobře plánuje. Jeho práce předpokládá manažerské schopnosti a kvalitní domácí přípravu na vyučování a také schopnost improvizace a nadhledu.

K tomu, aby škola zajistila rozvoj klíčových kompetencí žáků, využívá různých zdrojů informací a učitelé krok za krokem učí žáky s nimi pracovat.

Pedagogové naší školy využívají organizačních forem výuky, při kterých jsou vytvářeny vhodné podmínky pro rozvíjení klíčových kompetencí žáků.

Příklady naplňování jednotlivých klíčových kompetencí:

Kompetence sociální a personální – ve vhodných situacích, při návštěvách hostů i zahraničních (aplikace cizího jazyka). Dále při řešení projektů a praktických školních činnostech.

Kompetence občanské - rozvíjíme hlavně učením sociálním, metodami sebepoznávání a seznamování žáků s jejich právy, odpovědností a povinnostmi. Žáci jsou vedeni k tomu, aby respektovali národní, kulturní a historické tradice. Je využívána spolupráce se školami v zahraničí, zahraniční studenti komunikují se žáky ve vyučování a sdělují jim informace, které obohacují jejich vědomosti.

Kompetence k řešení problémů - učení probíhá v souvislostech, neučíme izolovaná data jednotlivých oborů, ale vytváříme ucelený obraz světa. Žákům předkládáme úkoly, jejichž řešení vyžaduje znalosti z více oborů lidské činnosti resp. vzdělávacích oblastí a tudíž i více přístupů k řešení. Tyto kompetence se snažíme rozvíjet využíváním různých zdrojů informací – prací s knihou, internetem, praktickými pokusy, na přiměřené úrovni i pokusy o vlastní výzkum žáků (projekt Talent Education s Leiden University).

Kompetence k učení - rozvíjí pedagog individuálně podle dané situace, podle osobního maxima žáka a jeho individuálního pracovního tempa. Hlavními strategiemi jsou práce s chybou a rozvoj sebehodnocení žáků. Co může udělat žák sám, nedělá učitel.

Kompetence komunikativní - dáváme dostatečný prostor pro vyjadřování žáků při řešení problémů, při práci ve skupinách, při vytváření projektů z nejrůznějších oblastí a při prezentaci jejich výstupů (v souvislosti s třídními a školními projekty).

Kompetence pracovní rozvíjí projekty, skupinové a individuální práce. Vždy je kladen důraz na hodnocení a sebehodnocení všech činností, které žáci provádějí. Umožňujeme žákům osvojit si strategie učení a motivujeme je pro celoživotní učení.

Podněcujeme k tvořivému myšlení, logickému uvažování a ke schopnosti řešit problémy:

Žáci samostatně pozorují, výsledky porovnávají, posuzují a vyvozují z nich závěry. Uvádí věci a znalosti do souvislostí. Vytvářejí si komplexnější pohled na přírodní a společenské jevy.

Žáci volí vhodné způsoby řešení úkolů. Sledují vlastní pokrok při zdolávání problémů. Aplikují osvědčené postupy při řešení obdobných nebo nových situací.

Vedeme žáky k všestranné, účinné a otevřené komunikaci:

Žáci se učí formulovat myšlenky v logickém sledu, výstižně a kultivovaně.

Žáci se snaží naslouchat jiným a porozumět jim.

Žáci se učí obhajovat vlastní názor vhodnou a kultivovanou argumentací.

Rozvíjíme schopnost spolupracovat a respektovat práci a úspěchy vlastní i druhých:

Žáci spolupracují při řešení daného úkolu, podílí se na vytváření pravidel práce v týmu (respektují obecná daltonská pravidla, viz tzv. Daltonská karta)

Učí se plánovat práci a přejímat role v týmu

Aktivně přispívají k diskusi, umí obhajovat vlastní názor, ale i respektovat názory jiných.

Připravujeme žáky k tomu, aby se projevovali jako svébytné, svobodné a zodpovědné osobnosti, uplatňovali svá práva a plnili své povinnosti:

Žáci si vytváří pozitivní představu o sobě, ale současně jsou schopni vcítit se do situací ostatních a respektovat jejich přesvědčení nebo názory.

Řeší praktické problémy a životní situace na základě pochopení principů, kterými se společnost řídí, znají svá práva i povinnosti.

Jsou schopni hodnotit výsledky vlastní činnosti i výsledky práce spolužáků.

Vytváříme potřebu projevovat pozitivní city v chování, jednání a prožívání životních situací; rozvíjíme vnímavost, citlivé vztahy k lidem, prostředí i k přírodě:

Žáci mají snahu chránit životní prostředí i kulturní a společenské hodnoty.

Žáci se snaží vcítit se do situací ostatních a respektovat jejich přesvědčení nebo názory.

Učíme žáky aktivně rozvíjet a chránit fyzické, duševní i sociální zdraví a být za ně odpovědní:

Žáci chrání vlastní zdraví i zdraví ostatních.

Používají určené materiály, nástroje a vybavení. Dodržují dohodnutá pravidla, povinnosti a závazky, učí se rozhodovat se správně, zodpovědně a s ohledem na své zdraví i zdraví jiných.

Dle svých možností umí poskytnout účinnou pomoc v situacích ohrožujících život a zdraví.

Vedeme k toleranci a ohleduplnosti k jiným lidem, jejich kulturám a duchovním hodnotám, učíme je žít společně s ostatními lidmi:

Žáci vnímají kulturní i historické dědictví jako významný fenomén.

Učí být vnímaví k tradicím a kulturním hodnotám jiných.

Učí se respektovat zdravotně postižené občany (spolupráce se sdružením VELETA).

Pomáháme poznávat a rozvíjet vlastní schopnosti v souladu s reálnými možnostmi a uplatňovat je spolu s osvojenými vědomostmi a dovednostmi při rozhodování o vlastní životní a profesní orientaci:

Žáci využívají znalosti a zkušenosti získané v jednotlivých vzdělávacích oblastech v zájmu vlastního rozvoje a své přípravy na budoucnost.

Rozvíjí své podnikatelské myšlení, učí se orientovat se v základních aktivitách potřebných k uskutečnění podnikatelského záměru, učí se chápat podstatu, cíl a riziko podnikání.

Zprostředkovaně poznávají různé pracovní obory a zaměstnání.

Prvky daltonského vyučování jsou integrovány do vyučování

Cílem je vést děti k tomu, aby se učit chtěly, aby se připravily na život ve společnosti, kde důležitou roli bude hrát zodpovědnost. Daltonský plán, který zdůrazňuje princip zodpovědnosti, je ve světě stále aktuální, ale pro nás není přesně definovaným systémem, ústrojně aplikujeme pouze některé jeho prvky. Daltonský pedagogický a didaktický rámec nám nabízí prostor na rozvíjení kompetencí. Opíráme se zejména o tři jeho klasické principy: zodpovědnost (dříve svoboda), spolupráci a samostatnost. Tyto principy vyzývají a podněcují žáka, aby se stal aktivním účastníkem vyučování.

Rozličné aktivity, které při vyučování probíhají současně, vytvoří stimulační prostředí pro práci všech dětí. Zapojíme-li do práce všechny děti, zvykáme je na týmovou práci, která je čeká v budoucím profesním životě. Naučí se respektovat jeden druhého, zodpovědnosti za splnění všech zadaných úkolů, zhodnotit svoji práci ve spolupráci s učitelem i samostatně.

Některé vyučovací prostředky:

Dobře přístupné místo pro pracovní materiál - knihy, mapy, lepidlo, nůžky, počítač, apod.

Instruktažní a závěrečný rozhovor - seznámení s obsahem úkolů pro samostatnou práci, odhalení možných problémů, po dokončení zhodnocení práce.

Odložená pozornost – samostatná práce, kdy každý spoléhá sám na sebe.

Nerušit jeden druhého - nejvyšší forma spolupráce.

Požádání o pomoc a poskytnutí pomoci – "nejlepší způsob jak se něčemu naučit je, učit to".

Zodpovědnost za splnění úkolů v daném termínu - příležitost poznat a prožít uspokojení, u některých žáků nacvičujeme překonání nechuti k práci - "kde je vůle, tam je cesta".

Třídní pravidla, která nám pomáhají:

Jen jeden mluví

Hlásíme se o slovo

Nevyrušujeme spolužáky

Dáváme věci na své místo

Najdi si partnera pro spolupráci

Označ dokončenou práci

Zkontroluj si svoji práci

Jestliže žáci pracují samostatně, učí se: samostatně hledat řešení, pracovat, aniž by se neustále ptali učitele, navzájem si pomáhat, pracovat vlastním tempem, akceptovat vzájemnou pomoc, pociťovat sebeuspokojení ze samostatně zvládnutého úkolu.

Individualizované vyučování vycházející z Bloomovy teorie potvrzuje, že všichni žáci stejného věku se neučí stejně, důležité jsou podmínky, v nichž se žáci učí, když nejsou omezováni v čase a pracují svým tempem, získávají průběžně zpětnou vazbu o svém postupu a individuální pomoc při obtížích.

Cílem je ovládnutí určitého souboru poznatků a dovedností a tedy dosažení osobního maxima.

Daltonská karta

Jednoduše a výstižně deklaruje učitelům, žákům i rodičům, co vlastně daltonské vyučování obsahuje a jak se manifestuje. Cílem daltonské karty je sladit názory jednotlivých učitelů školy a vytvořit praktickou a přitom velmi jednoduchou pomůcku pro děti i rodiče.

Daltonská karta je vlastně konkrétní výčet typických aktivit, tedy materiál užitečný pro všechny:

Jsem kamarádský a svým chováním přispívám k přátelské atmosféře. Pracuji, jak nejlépe dovedu. Jsem samostatný a zodpovědný za své učení a umím pracovat jak samostatně, tak i ve skupině. Respektuji talent a nadání spolužáků a toleruji odlišný přístup vyučujících ke mně a k ostatním. Výsledky své práce prezentuji ve svém portfoliu, projektech a školních výrocích. Dokážu zhodnotit výsledky své práce a uvědomit si své přednosti a nedostatky.

Projekty

"Řekni mi a já zapomenu, ukaž mi a já si zapamatuji, nech mě to udělat a já pochopím."

Formy projektů jsou třídní, ročníkové (krátkodobé, dlouhodobé) a celoškolské (taktéž krátkodobé i dlouhodobé a také mezinárodní). Při přípravě stanovujeme konečný výstup projektu. Žáci se učí posuzovat svoji práci i práci skupiny. Při zpracovávání prezentací, předmětových, třídních nebo celoškolských projektů využívají žáci i některé dovednosti získané

na prvním stupni. Výsledky své práce vizualizují prostřednictvím plakátů, výstavek, prezentací nebo scének.

Projekty učí žáky plánovat práci a přejímat role v týmu. Zde je prostor pro uplatnění poznatků z mnohočetné inteligence (viz Howard Gardner, Roel Roehner, Hans Wenke a daltonske učebnice, časopisy a materiály, na jejichž vytváření se podíleli i naši učitelé). Žáci prezentují vzájemnou pomoc, toleranci, formulují vlastní myšlenky, chápou myšlenky druhých, reagují na požadavky druhých, hodnotí.

Uplatňují se rovněž metody „tutoringu,“ kdy jeden žák učí druhé. Tento způsob učení je prospěšný jak pro ty, kteří vyučují druhé, tak pro ty, kteří jsou učeni (vychází z Komenského).

Organizační fáze projektu

Společná příprava týmu pedagogů příslušného ročníku, nebo celého kolektivu, projednání témat, úkolů a způsobu organizace práce

Seznámení žáků s plánovanými úkoly a způsobem práce, rozdělení žáků do skupin, příprava pomůcek atd.

Hodnocení, sebehodnocení a vizualizace a prezentace výsledků, umístění v prostorách školy nebo třídy, využití v dalších hodinách atd.

Péče o žáky se speciálními potřebami

„Učitel, který je skutečně moudrý, vás nebude zvat do domu své moudrosti, ale spíše vás povede na práh vašeho intelektu.“

Péče o žáky se speciálními potřebami je komplexní systém a jsou do něj zapojeni všichni vyučující i vedení školy. Cílem je zajistit potřebnou podporu žákovi a rodině a vytvořit podmínky pro rozvoj schopností žáka ve spolupráci s učiteli a pedagogicko-psychologickými poradnami (PPP Hybešova, SPC Husovická, PPP Voroněžská, SPC Novoměstská, Křesťanská PP atd.).

Výchovný poradce pomáhá s volbou povolání, ale také ve spolupráci s ostatními učiteli a vedením školy koordinuje programy na pomoc dětem s diagnostikovanými vývojovými poruchami učení a nadanými žáky (aktuální projekty s Odborem školství MMB, projekty nadace Podané ruce apod.). Podrobná zpráva je součástí Výroční zprávy školy.

Koordinujeme:

Diagnostiku potřeb žáka

Zajištění potřebné péče ve škole

Zprostředkování další odborné péče a odborné diagnostiky

Poradenství žákům, rodičům a učitelům

Pomoc při potížích v učení, v chování, ve vztazích ve škole, v životě

Psychoterapie, podporu v krizích a konfliktech

Programy pro třídy (komunikace, spolupráce, předcházení problémům ve vztazích)

Spolupráci s dalšími institucemi, úřady, občanskými sdruženími (VELETA Kohoutovice)

Profesní poradenství, volba oboru dalšího vzdělávání

Dle pokynů PPP pro žáky s poruchami učení a chování vypracováváme Individuální vzdělávací plány. Pracujeme se žáky s podpůrnými opatřeními (nákupy pomůcek, hodiny pedagogické intervence). V určených třídách pracují asistenti pedagoga. Na škole aplikujeme projekt Prevence školní neúspěšnosti na základních školách ve městě Brně a v rámci projektu „Šablony“ poskytují učitelé potřebným žákům doučování.

Vytváříme také podmínky pro realizaci aktivit na potlačování nebezpečných sociálně patologických jevů (drogy, šikana, kyberšikana apod.). Děti mají možnost využívat schránku důvěry, podrobné informace obsahuje Preventivní plán školy.

Pravidla soužití na škole a výchovné působení

„Ne vše, co se může počítat, se počítá a ne vše, co se počítá, může být spočítáno.“

Albert Einstein

“Žádná pravidla nejsou pevná a trvalá.“

Marcus Tullius Cicero

Základní škola je především o nekonečné výchově, pochopení, spolupráci a o důvěře. Děti jsou ještě nehotové osobnosti, které mají právo dělat chyby. Trest je vždy až posledním opatřením, uděluje se s rozvahou jen tehdy, když selže například prevence. U žáků je však třeba pěstovat zodpovědnost za své vlastní činy, musí mít zodpovědnost k rodičům, učitelům i spolužákům. Pravidla chování a soužití na ZŠ a MŠ Chalabalova chápeme jako dlouhodobé pěstování zodpovědnosti, jsou otevřená a neustále je upřesňujeme.

Jednotlivá výchovná opatření:

Napomenutí třídního učitele a důtka třídního učitele

Důtka ředitele školy

Chování uspokojivé

Chování neuspokojivé

Pochvaly jsou v kompetenci třídního učitele. Pochvalami nešetříme a jsou našim hlavním výchovným prostředkem.

Opakované vulgární vyjadřování (vůči žákům, učitelům i ostatním zaměstnancům školy):

Důtka TU nebo případně důtka ŘŠ

2. stupeň z chování

3. stupeň z chování (velmi zvažujeme okolnosti a závažnost)

Fyzické a psychické ubližování (možnost využití konzultace s odborem sociální péče):

Důtka TU

Důtka ŘŠ

2. stupeň z chování

3. stupeň z chování (dle závažnosti)

Opakované přestupky jako jsou například pozdní příchody, zapomínání, neplnění úkolů, telefony ve výuce a jiné přestupky jsou řešeny podle Školního řádu vždy s individuálním přístupem směrem k žákovi. Používání chytrých telefonů a tabletů řeší Školní řád

Pravidla soužití, která rozšiřují Školní řád, nám pomáhají ke kladnému rozvoji charakterových vlastností žáků a k respektování druhých. Pravidla průběžně modifikujeme podle vývoje situace a konzultujeme také s rodiči (viz Mluvící třídy a schůzky s ředitelem školy)

Další pravidla chování:

Do školy se vhodně oblékám
Po chodbách a na schodišti chodím vpravo
Ve škole chodím bezpečně, neběhám
Ke všem se chovám s respektem
Mluvím slušně a nepokřikuji
Před hodinou si nachystám pomůcky
Po zvonění sedím na svém místě
Svačím pouze během přestávek
Poslouchám instrukce učitelů
Každou práci dokončím, jak nejlépe umím
Chráním a dobře se starám o pomůcky a vybavení školy

Pravidla rozhovoru:

Mluví pouze jeden
Přihlas se o slovo
Poslouchej, co říkají druzí
Zdůvodni své mínění i chování
Přijmi, co říkají jiní
Atd.

Ve třídách učitelé radí dětem, jak zvládnout učivo:

Učit se můžeš i za chůze
Učivo si doplň obrázkem
Obtížná slova, důležité pojmy, slovíčka nebo poznámky si napiš na „plakát“
I hudba ti může pomoci soustředit se na práci
Vytvoř si pojmovou mapu, používej šipky a spojovací čáry
Používej zvýrazňovače a barevné tužky

Péče o talentované žáky

„Bez velké vůle neexistují velké talenty.“

Usilujeme o využití potenciálu žáka. Není cílem vytvářet „elitu“, ale zatížit tyto žáky v míře, která odpovídá jejich potřebám a možnostem, informacemi a podněty, které ve svých ročnících předávají dále (např. formou referátů, prezentací atd.). Cílem je poskytnout podporu

těmto žákům v jejich osobnostním a sociálním rozvoji. Spolupracujeme s PF a FF a dalšími institucemi. Jsme tzv. Fakultní školou, spolupracujeme s PF i FF MU Brno. V rámci několika projektů škola spolupracuje se zahraničními odborníky a experty z několika škol a institucí v Evropě (například Projekt Talent Education s Leiden University atd.).

Některé ukazatele k identifikaci nadaného žáka:

Je bystrý, vnímavý, chápe souvislosti

Rychle se učí nové věci

Má bohatý aktivní slovník, vyjadřování, často se ptá „k věci“

Zaměřuje se na nové, aktuální poznatky, události

Má vynikající paměť

Chce úkoly řešit samostatně

Je nápaditý a originální v řešeních, odpovědích

Má důvěru v sám sebe

Naši pedagogové si poradí s různými výukovými a výchovnými problémy žáků, věnují se i žákům nadaným. Mají dlouhodobé praktické zkušenosti, pravidelně spolupracují s psychology a průběžně absolvují kurzy dalšího vzdělávání. Od našich učitelů očekáváme některé dovednosti, například nadšení pro svoji práci, přizpůsobivost a toleranci, otevřenost a povzbudivý přístup, smysl pro humor, tvořivost, emoční inteligenci, sebedůvěru atd.

Vedení školy i někteří učitelé jsou průběžně zváni na mezinárodní konference. Vystupují aktivně na seminářích a školu zpětně obohacují o nové podněty a nápady.

ŠVP je dokument otevřený životu

Úvod ŠVP popisuje některé momenty našeho komplexního pedagogického a výchovného snažení a je otevřeným dokumentem.

Je doplněn o další školní dokumenty, ověřené pedagogické materiály, ale i nové učebnice, knihy i konference o tom, jak vzdělávat naši novou *click generation*. Bylo možné a bude možné úvod k ŠVP opět rozšířit nebo případně zkrátit.

V tomto kontextu můžeme říci, že to hlavní, tedy vlastní esence školy spočívá v nekonečné živé pedagogické interakci, která probíhá každou minutu a každý den ve třídách i na chodbách, mezi žáky i učiteli, mezi všemi, kteří do vyučování a výchovy průběžně vstupují a zasahují.

Formální dokumenty nikdy neobsáhnou reálné vztahy mezi lidmi, které jsou hlavní součástí širokého školského sociálního prostředí, které pluje jako loď nekonečným mořem změn osobních i společenských, které nás všechny každý okamžik našeho života obklopují.

Proto vzdělávání samozřejmě probíhá neustále také všude mimo školu, v rodinách a paradoxně i na nekorigovaných sociálních sítích.

Snažíme se s klidnou myslí, s radostí a pokorně každý den realizovat pedagogické a výchovné zásady uvedené v našem ŠVP.

Jako obloukem nás to vrací k úvodním myšlenkám geniálního myslitele a mezinárodně uznávaného filozofa Jana Amose Komenského, který laskavě i trefně definoval nekonečné snažení pedagogů:

*„Cílem naší pedagogiky budiž od začátku až do konce:
hledati a nalézati způsob, jak by měli učit méně ti, kteří vyučují, ale jak by se naučili více ti,
kteří se učí. Hledati a nalézati způsob, jak odstranit ze škol zmatek, nechuť a marné práce a
jak zavést do nich více klidu, potěšení a pevné výsledky...“*

Jan Amos Komenský